

Phòng trị một số bệnh hại trên cây cà chua trồng vụ đông sớm

Trồng rau vụ đông mang lại hiệu quả kinh tế cao, diện tích và sản lượng lớn rau xanh các loại rau, chủ yếu là rau họ thập tự, họ bầu bí, đậu đỗ, cà chua,... Những năm gần đây, cây rau vụ đông không ngừng được mở rộng diện tích ở các địa phương, tuy nhiên khi mở rộng diện tích sản xuất thì cần phải đảm bảo chế độ thâm canh để nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm rau, nhất là trong công tác phòng sâu, bệnh gây hại rau trên đồng ruộng, nếu người sản xuất không quan tâm phát hiện sớm sẽ bị thiệt hại nghiêm trọng ngay từ giai đoạn cây con mới trồng, đặc biệt các loại bệnh gây hại khi cây còn non có tính lây lan nhanh, trong đó có bệnh thối gốc - lở cổ rễ: gây hại cây con mới trồng thuộc họ thập tự (bắp cải, su hào, súp lơ) và họ bầu bí (bầu, bí, dưa các loại),...

Đây là bệnh phổ biến trên rau, thường hại nặng trên rau họ thập tự, họ bầu bí và cây đậu đỗ là những loại rau trồng phổ biến ở vụ này. Bệnh có khả năng lây lan nhanh, gây hại nặng, có thể gây chết cây con hàng loạt, ảnh hưởng đến thời vụ trồng cũng như chi phí đầu tư sản xuất. Bệnh xuất hiện thường gây hại mạnh ở giai đoạn cây con từ khi mới trồng đến khi bén rễ hồi xanh và giai đoạn phát triển thân lá; Bệnh hại nặng trên các giống nhiễm, trên ruộng trồng mật độ dày, bón phân không cân đối, bón thừa đạm và trên những ruộng thoát nước kém, độ ẩm đất cao.

- **Nguyên nhân gây bệnh thối gốc - lở cổ rễ:** Bệnh này do nấm gây ra, nấm bệnh tồn tại ở trong đất, nước, nguồn cây giống và tàn dư cây trồng trên ruộng; Nấm lan truyền nhờ nước, gió và xâm nhiễm vào cây rau chủ yếu qua lỗ khí khổng, qua vết thương cơ giới.

- **Nhận biết:** Vết bệnh ban đầu là những vết nứt dọc xuất hiện trên gốc cây con, về sau bệnh có thể xuất hiện trên lá, có hình đốm tròn màu nâu nhạt. Khi bệnh phát triển mạnh, các vết thối mục lan rộng và bao lấy thân phía trên mặt đất, làm cho cây bị héo và đổ, thân cây bị khô và hóa gỗ, mô cây chuyển màu đen. Cây bị bệnh rễ phát triển kém và chuyển màu thâm đen, thân còi cọc kém phát triển, lá chuyển màu vàng và rụng, bị hại nặng, phần rễ và thân thối mục và chết.

Để quản lý tốt bệnh thối gốc - lở cổ rễ cũng như tạo môi trường sản xuất rau theo hướng an toàn vệ sinh thực phẩm, cần áp dụng biện pháp phòng trừ dịch hại tổng hợp (IPM), cụ thể:

- **Chọn các giống kháng bệnh để trồng:** Lựa chọn cây giống sạch bệnh bằng cách mua cây giống tại các vườn ươm có uy tín lâu năm.

- **Kỹ thuật canh tác:** Thực hiện luân canh với cây trồng khác họ để cắt đứt nguồn nấm bệnh trong đất. Thực hiện vệ sinh đồng ruộng, dọn sạch tàn dư cây trồng, xử lý đất trước khi trồng rau bằng vôi bột. Khi làm đất cần chú ý lên luống cao, tạo rãnh thoát nước tốt để duy trì độ ẩm đất phù hợp. Nên áp dụng biện pháp tưới rãnh cho rau, hạn chế tưới trực tiếp lên cây để hạn chế nguồn nấm bệnh xâm nhiễm qua nước tưới. Bón phân cân đối, đảm bảo đúng quy trình kỹ thuật đối với từng loại rau, không bón thừa đạm.

- **Thường xuyên kiểm tra đồng ruộng để phát hiện bệnh sớm và xử lý kịp thời:** Khi phát hiện bệnh, cần giảm độ ẩm đất trên ruộng rau, tạm dừng bón các loại phân bón hóa học qua rễ và phân bón qua lá, nhổ bỏ và đem tiêu hủy những cây bị bệnh nặng để tránh lây lan trên ruộng rau. Sử dụng một số loại thuốc đặc hiệu để phun phòng trừ ví dụ như: Validacin 5L, Anvil 5 SC, Dibazole 5SC, Starone 20WP, ... pha và phun theo hướng dẫn ghi trên vỏ bao bì.

Lưu ý: Đảm bảo thời gian cách ly; Sau phun thuốc cần thu gom vỏ bao bì đưa vào bể chứa đúng nơi quy định để đảm bảo vệ sinh môi trường./.